vergadering **C282**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 25 mei 2022

Vlaams Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over windmolens en pocketvergisters in de Vlaamse land- en tuinbouw
– 2618 (2021-2022) 3

VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gebruik van het webplatform Beware&Note in de strijd tegen plantenziekten en -plagen
– 3013 (2021-2022) 6

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de hulpaanvragen aan de vzw Boeren op een Kruispunt en de subsidiëring ervan
– 2869 (2021-2022)
VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verhoogde subsidie voor de vzw Boeren op een Kruispunt
– 2892 (2021-2022) 8

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over ondersteuning voor coöperaties in de korte keten
– 3001 (2021-2022)
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de nood aan voedselgeletterdheid
– 3015 (2021-2022) 14

VRAAG OM UITLEG van Stijn De Roo aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over windmolens en pocketvergisters in de Vlaamse land- en tuinbouw
– 2618 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Collega's, in een artikel in Vilt van 18 april 2022 met als titel 'Interesse in windmolens en pocketvergisters stijgt door hoge energiekosten' staat te lezen dat door de torenhoge energieprijzen de interesse in alternatieve energiebronnen sterk gestegen is onder landbouwers. Producenten van pocketvergisters en windmolens zien de vraag naar hun producten exploderen. In het geval van windmolens vertaalt zich dat ook in stijgende verkoopcijfers. Wat betreft de pocketvergisters, die bovendien kunnen bijdragen aan een reductie van de stikstofemissie, houden boeren wegens de onzekerheid rond het stikstofakkoord nog de voet op het rempedaal.

Naast energiebesparing is ook duurzaamheid een belangrijk motief voor bedrijven om te investeren in een pocketvergister die methaan uit de mest opvangt en verwerkt tot elektriciteit. De gemiddelde terugverdientijd van een pocketvergister ligt op vijf tot zeven jaar. Hoe hoger de energieprijzen, hoe korter de terugverdientijd natuurlijk.

Een snelle erkenning van deze techniek om stikstofemissie te reduceren, zou melkvee- en varkensboeren een toekomstperspectief geven.

De verkoop van windmolens aan Vlaamse land- en tuinbouwers is enorm gestegen: in 2020 werden 20 exemplaren verkocht, in 2021 waren dat er 38. Deze bedrijven kozen ervoor een lening af te lossen om hun eigen energie op te wekken met een windmolen in plaats van torenhoge energiekosten te betalen. Door de hoge energieprijzen is de terugverdientijd van de windmolen teruggelopen van 7 tot 8 jaar naar 4 tot 5 jaar nu.

Minister, welke beleidsmaatregelen plant u om Vlaamse land- en tuinbouwers te overtuigen om te investeren in windmolens en pocketvergisters?

Wanneer plant u de pocketvergisters te erkennen op de officiële lijst met PAS-maatregelen (Programmatische Aanpak Stikstof) zodat meer Vlaamse landbouwers, en vooral melkvee- en varkensboeren, bereid zijn te investeren in pocketvergisters?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, mijnheer De Roo. Sta me toe, alvorens op uw vraag in te gaan, iedereen over alle fracties heen op de eerste plaats de hand te reiken als kersvers minister van Landbouw. Ik heb inderdaad het genoegen gehad om enkele maanden op jullie banken te zitten. Ik denk dat we in deze commissie over alle grenzen heen een heel groot hart voor de landbouw hebben. In het tijdsgewricht waarin we ons nu bevinden, is het heel belangrijk dat we samen over alle grenzen heen vanuit ons parlementair werk de waardering voor de Vlaamse land- en tuinbouwsector, die bij de beste en sterkste in deze wereld is, die de beste kwaliteitsvolle producten produceert, ook uitdragen.

Dit gezegd zijnde, collega's, kijk ik uit naar een fijne samenwerking. Ik wil het antwoord geven op een zeer belangrijke en heel actuele vraag omdat ik heel sterk geloof in een circulaire landbouw. De economie zal circulair worden, en zeker ook de landbouw, in functie van de duurzame toekomst van onze land- en tuinbouw.

Duurzaam in de twee betekenissen van het woord: zowel voor het milieu als voor de lange toekomst en het perspectief dat we voor de landbouw willen bevestigen.

Het is al sinds 2015 mogelijk om voor zogenaamde 'randapparatuur voor pocketvergisting' steun aan te vragen via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF). Het is belangrijk dat de mest zo snel mogelijk bij de pocketvergister op het bedrijf terechtkomt.

In 2019 werd aan de lijst met gesubsidieerde investeringen een subsidiecategorie van 40 procent toegevoegd voor investeringen met bovengemiddelde klimaatbijdrage. Eind 2020 werd nog eens 10 procent toegevoegd voor jonge landbouwers voor de meest duurzame investeringen. Bij de VLIF-categorieën is het algemeen zo dat voor jonge landbouwers 30 procent steun 40 procent wordt, 40 procent steun 50 procent wordt. Dat is belangrijk om te onderstrepen.

Ook windturbines komen voor VLIF-steun in aanmerking. Ze vallen eveneens onder de investeringen met een bovengemiddelde klimaatbijdrage, waardoor ze eveneens van 40 procent steun kunnen genieten of 50 procent als het om jonge landbouwers gaat.

Als men even kijkt naar de cijfers van de VLIF-steun voor windturbines: 4 in 2019, 11 in 2020 en maar liefst 24 in 2021. Voor de randapparatuur van pocketvergisters valt vooral op dat er in 2021 een sterke stijging was. In 2019 waren er 36 geselecteerde aanvragen, in 2020 34, en in 2021 maar liefst 78. Zoals gezegd, zijn het heel belangrijke investeringen zodat de reststromen op een landbouwbedrijf ter plaatse kunnen blijven en deel kunnen zijn van hernieuwbare energie.

Dan uw vraag over de PAS-lijst. De erkenning is een bevoegdheid van collega Demir. Het spreekt voor zich dat het belangrijk is dat we nieuwe technieken zo snel mogelijk erkennen. Als er vandaag een grote uitdaging is, is het het geloof en het vertrouwen in de kracht van innovatie om sterk in te zetten op emissiereducerende technologieën. Zo kunnen we de Vlaamse land- en tuinbouw de plaats geven die hij verdient en die nodig is voor de voedselvoorziening en zekerheid zodat we niet in een afhankelijkheid komen die dreigt in geopolitieke situaties zoals we ze vandaag kennen.

Ik ben dan ook heel tevreden dat vanmiddag het wetenschappelijk comité op de agenda van het Vlaams Parlement staat zodat er een decretale basis komt voor de erkenning van technieken. Die basis wordt dus vanmiddag gelegd. Naast een administratief comité is er dan ook een wetenschappelijk comité voor de erkenning van technieken die tot doel hebben de emissie te reduceren.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, mijn excuses dat ik u nog niet had verwelkomd in deze commissie. De tijd gaat snel, het went soms allemaal snel, maar zeker welkom in deze commissie.

Dank voor uw antwoord. U hebt aangetoond dat de interesse in dergelijke technieken toeneemt. We staan voor de zeer grote uitdaging om de pocketvergisters effectief een vergunning te verlenen. In de Provinciale Milieuvergunningscommissies worden zij vooral gezien als producent van extra ammoniakemissies, quod non. Ze zijn een deeltje van de oplossing, ze verzamelen sneller mest van de stalvloer en beperken de ammoniakemissie. Er is door die techniek bovendien een reductie van het verlies aan methaan uit de mestopslag.

Ik kijk zelf uit naar het wetenschappelijk comité en de adviezen die daaruit kunnen voortkomen. Ik kijk ernaar uit dat we de lijst kunnen aanpassen, en verschillende technieken kunnen erkennen die toelaten om de stikstofemissie op een goede manier in kaart te brengen en vooral te reduceren vanuit het innovatiepotentieel van de sector.

Wat betreft de windmolens heb ik nog een bijkomende vraag, al weet ik niet of u ze kunt beantwoorden. Er worden meer vergunningen aangevraagd voor windmolens op land- en tuinbouwbedrijven. Hebt u zicht op de procedures? Verlopen die allemaal vlot?

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Bedankt, collega De Roo, voor uw interessante vraag. De materie ligt me na aan het hart. Ik volg dit op. Ik heb recent een bezoek gebracht aan een melkveebedrijf in Nederland dat met een pocketvergister werkt. Ze hebben daar ook nog een stikstofstripper ingeschakeld wat een interessante toevoeging zou zijn naast de evidente meerwaarde voor de landbouwer zelf om in zijn energie te voorzien. Zeker met de huidige hoge energieprijzen kan dat de businesscase al een stuk rendabeler maken. Als we daar ook nog een meerwaarde voor de stikstofreductie aan kunnen koppelen door bijkomende innovatieve technieken in het circuit op te nemen, hebben we een dubbele winst. Dat moeten we ten volle onderzoeken. Ik ben heel blij dat we deze namiddag dat decretaal initiatief kunnen nemen om het wetenschappelijk comité de kans te geven om aan de slag te gaan en onder andere deze techniek onder de loep te nemen.

Ik heb in een schriftelijke vraag specifiek cijfers over pocketvergisters en windmolens opgevraagd. Daaruit blijkt dat de stijgende tendens die u vermeldt voor de jaren 2019, 2020 en 2021, zich ook in de eerste kwartalen van dit jaar voortzet. Het is een trend die we moeten blijven stimuleren. Ik kijk uit naar de start van het wetenschappelijk comité. Ik hoop dat we dan heel wat landbouwers in die technologische richting kunnen begeleiden. Dat zou zowel voor henzelf als het milieu als het klimaat een goede zaak zijn.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Voorzitter, het is inderdaad een belangrijk onderwerp. Een educatieve uitstap naar een bedrijf met een pocketvergister roept niets anders dan goede herinneringen op, ook bij u ongetwijfeld. *(Gelach)*

Ik heb het over de meerwaarde voor onze economie en ecologie, collega's.

Ik ben blij met de tussenkomst van collega Coel want ik volg dit ook al een aantal jaren op. De technologie is niet nieuw maar wel fel geëvolueerd. In het laatste antwoord dat ik daarover kreeg van minister Demir zag zij weinig potentieel en toekomst voor de technologie. Ik ben blij dat de fractie van de betrokken minister intussen tot andere inzichten is gekomen.

Het is bijzonder belangrijk, minister, dat u met minister Demir in overleg gaat om te zien of zij wel degelijk inziet dat de technologie geëvolueerd is. Ik begrijp waarom zij sceptisch is, er zijn in het verleden wel degelijk problemen geweest met de technologie van de pocketvergister. Op dit moment zijn er elf geïnstalleerd maar die liggen stil door technische problemen. In overleg met uw collega kunt u ongetwijfeld bij de bedrijven met een vergistingsinstallatie die niet goed werkt, kijken op welke manier we daar met bijkomende investeringen of technische ondersteuning de zaak aan de praat krijgen. Bovendien kunnen we een nieuwe investeringsgolf in de nieuwste generatie van pocketvergisters creëren. Dat kan een oplossing bieden voor een aantal problemen van onze land- en tuinbouwbedrijven en onze economie. Graag actie op het terrein.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Alle technieken en innovaties die de duurzame landbouw kracht bijzetten, die bijdragen aan de reductie van stikstof, die duurzame landbouw moeten we omarmen en alle steun en kansen bieden. Jullie hebben verwezen naar

de technologische evoluties en de bijkomende stikstofstripper, deze kunnen dat alleen maar versterken. Dus ja, vanmiddag zetten we een mijlpaal met het wetenschappelijk comité. Dit soort technieken en andere moeten de evolutie doormaken die nodig is om naar heel performante technieken te gaan. Ik geloof erin, ik wil dit alle kansen geven en de steun die nodig is om de duurzame landbouw voor de toekomst te vrijwaren.

De vragen over de vergunningen, collega De Roo, zijn voor de bevoegde minister. Die kunnen en mogen daar worden gesteld.

Vanuit de bevoegdheid van minister Demir geeft het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap ook steun aan de windturbines en de pocketvergister tot een bedrag van 4700 euro per kilowatt. Er bleek geen significante of substantiële toename in de aanvragen. Dat wilde ik nog volledigheidshalve meegeven.

De voorzitter: De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben blij dat we hier een draagvlak vinden voor dergelijke technieken. Ik wil de opmerking van de heer Bothuyne ondersteunen. De afgelopen jaren zien we dat de techniek heel betrouwbaar is in tegenstelling tot de opstartjaren. Wat betreft de pocketvergister en windmolens zien we ook meer en meer draagvlak en interesse, ook bijvoorbeeld op infomomenten. Ik hoop dat die technieken verder ingang kunnen vinden in onze land- en tuinbouw en dat die vanuit het VLIF en op het vlak van vergunningen goed ondersteund worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Arnout Coel aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het gebruik van het webplatform Beware&Note in de strijd tegen plantenziekten en -plagen
– 3013 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Natuurpunt maakte van de eerste Internationale Dag van de Plantengezondheid op 12 mei jongstleden gebruik om het platform Beware&Note in de kijker te zetten. Dit platform werd recent vernieuwd door een samenwerking tussen de FOD Volksgezondheid, Natagora, het Proefcentrum voor de Sierteelt en Natuurpunt zelf, en met de steun van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) en het Voedselagentschap. Het meldingssysteem spitst zich toe op de vroegtijdige opsporing van de zogenaamde quarantaineorganismen, dat zijn plantenziekten die nog niet in de EU aanwezig zijn of nog niet op grote schaal verspreid zijn en die schadelijk zijn voor planten. Hierbij rekent het op input van gewone particulieren, maar ook op meer gespecialiseerde actoren zoals natuurvrijwilligers, tuinliefhebbers, studenten, wetenschappers en professionelen in de land-, tuin- en bosbouw.

Volgens cijfers van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) vertegenwoordigen planten bijna 80 procent van het voedsel dat we jaarlijks opeten en gaat jaarlijks bijna 40 procent verloren door plagen en ziekten. Door de opwarming van de aarde kunnen plantenplagen en -ziekten in de toekomst voorkomen in gebieden waar ze voordien nooit eerder verschenen. Dat gaat niet alleen ten koste van de landbouwer zelf, maar ook van de biodiversiteit. De vroegtijdige opsporing van nieuwe plantenziekten en -plagen zou dus ook een deel van de oplossing kunnen zijn.

Ik heb daarover de volgende vragen.

Ik las dat ILVO als onderzoeksinstelling wel een van de partners is binnen dit project, maar kunt u misschien aangeven in welke mate de landbouwsector zelf betrokken is?

Welk potentieel ziet u voor dit platform in de professionele landbouwsector, rekening houdend met ook de Europese doelstellingen inzake biodiversiteit en de afbouw van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik denk dat voorkomen inderdaad altijd beter is dan genezen. Dat is volgens mij ook hier van toepassing, achteraf bestrijden is immers altijd een langdurige en kostelijke aangelegenheid. In die zin is de preventieve aanpak absoluut te verkiezen, dan kunnen we de hoge bestrijdingskosten en opbrengstverliezen maximaal vermijden. Dat is een algemeen principe, dat ik absoluut onderschrijf.

Een snelle opsporing betekent natuurlijk wel dat men het hele grondgebied moet kunnen bewaken en monitoren, en daar zijn voldoende capaciteit, voldoende mensen en voldoende kennis voor nodig. Dat spreekt voor zich.

In die zin is het belangrijk om mee te geven dat ILVO en het Proefcentrum voor de Sierteelt inderdaad de handen in elkaar hebben geslagen en het platform Beware&Note actief hebben gemaakt. Het liep wel af, maar er werd afgesproken om het up-to-date te houden. Daar is steun voor gevonden bij het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) en de FOD Volksgezondheid.

Een van de hoofddoelen van dit platform was de drempel te verlagen voor het melden van quarantaineorganismen. Dat is belangrijk om mee te geven, want het is immers onze burgerplicht om altijd melding te maken binnen de Europese Unie, maar ook professionele telers hebben hierin een voortrekkersrol te spelen.

Van de 21 hoogrisicoquarantaineorganismen die momenteel in Beware&Note zijn opgenomen, vormen 12 soorten een belangrijke bedreiging voor de Belgische landbouw. Als we daarop inzoomen, gaat het over 4 plaagorganismen in de aardappelsector, 6 in de fruitteelt, 8 in de glasteelt van groenten en 7 in de sierteelt.

De bestaande waarschuwingssystemen voor ziekten en plagen in de landbouw werden gevraagd een link te leggen naar Beware&Note. Dat is ook belangrijk voor de versterking van dat platform, denk ik.

Wat uw tweede vraag betreft, kan het platform Beware&Note inderdaad een heel belangrijke rol spelen in het pakket aan Europese maatregelen die de insleep van uitheemse ziektes aan banden moet leggen. Dat is zonder meer zo. De preventieve aanpak, met name de intensieve monitoring, snelle opsporing en bestrijding, moet de hoge bestrijdingskosten, inclusief gewasbeschermingsmiddelen, opbrengstverliezen en biodiversiteitsverstoringen absoluut vermijden.

Binnen het project wordt daarom veel breder ingezet op de bewustmaking van de bevolking, zoals daarnet ook is gezegd. Dat zowel over de problematiek van het binnenbrengen van plagen en ziekten als over het herkennen van belangrijke quarantaineorganismen.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ik denk dat u terecht schetst dat we onze professionele sector ook kunnen ondersteunen met de rest van de samenleving, met de burgers, door hen in te schakelen in de detectie en preventie.

Ik zal misschien nog een kleine zijuitstap maken naar het bacterievuur of perenvuur dat in de fruitstreek in onze regio, dat is het Hageland – u komt ook uit een provincie met veel fruitteelt –, toch ook wel tot de nodige bezorgdheid leidt. Als ik goed ingelicht ben, staat het niet meer op de lijst van de Europese quarantaineziekten. In het kader van de biodiversiteit is het ondertussen ook meer ingeburgerd om meidoornhagen aan te planten op publiek domein en om ook particulieren te stimuleren om allerhande hagen en struiken in hun tuin op te nemen. Dat is natuurlijk een potentiële broeihaard en we merken toch dat dat in de professionele sector tot ongerustheid leidt. Er moet immers worden op toegezien dat die hagen tijdig worden geschoren en er is niet echt een Vlaanderenbrede aanpak. Wel zien we dat lokale besturen er een aantal reglementen voor uitwerken en dat ze hier en daar soms zelfs met gasboetes werken.

Nu het niet meer officieel op de lijst staat, maar wel nog tot enige ongerustheid leidt bij de sector is mijn vraag of we niet meer gecoördineerd te werk moeten gaan, in plaats van het over te laten aan de lokale besturen om ermee om te gaan?

Minister Jo Brouns: Ik deel die bezorgdheid, ik heb er zelf ook nog een vraag over gesteld. Misschien hebt u die gezien, alsook het antwoord van de minister daarop.

Ik denk dat het belangrijk is dat de bestrijding, het branden, inderdaad zo snel mogelijk kan en dat er goede afspraken over zijn, ook met de provincies. In de provincie Limburg, in Haspengouw, zijn rond die verstrenging ook de nodige zorgen geuit.

We moeten de verbranding zo snel mogelijk toelaten, zonder dat die inderdaad leidt tot gasboetes. Ik denk dat dat nu ook bevestigd is en dat de nodige aanpassingen zijn gemaakt, naar aanleiding van de Europese verstrenging daarrond.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de hulpaanvragen aan de vzw Boeren op een Kruispunt en de subsidiëring ervan
– 2869 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Joris Nachtergaele aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verhoogde subsidie voor de vzw Boeren op een Kruispunt
– 2892 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Iedereen kent Boeren op een Kruispunt. Deze organisatie levert nuttig werk voor alle Vlaamse land- en tuinbouwers. De laatste tijd komt ze nogal in de media naar aanleiding van het stikstofdecreet en de eventuele psychische problemen die ermee gepaard gaan voor heel wat landbouwers. De vzw streeft ernaar het welzijn, de belangen en de kansen van de Vlaamse land- en tuinbouwers te verhogen, zowel voor de landbouwers zelf uiteraard, maar ook voor hun familie en vooral ook om voor een stuk preventief op te treden. Ik heb het voorbeeld van de stikstofproblematiek al aangehaald. Ook de conceptnota Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) zorgt voor heel wat ongerustheid en stress. Daarom is er een toename in de raadplegingen van de vzw Boeren op een Kruispunt. Op de ministerraad van 6 mei 2022 besliste de Vlaamse Regering om een subsidie van 1,4 miljoen euro toe te kennen aan de vzw Boeren op een Kruispunt voor een tijdelijke personeelsversterking, om het stijgend aantal aanmeldingen aan

te pakken en om preventief te werk te kunnen gaan. De personeelsversterking zou over de periode 2022 tot 2024 gaan.

Minister, het aantal hulpvragen stijgt. Nu de contouren van het stikstofdossier duidelijk worden, verwacht de vzw nog meer aanvragen. Kunt u ons inzicht geven in het aantal vragen dat de vzw dit jaar te verwerken kreeg? Over welke soort hulpvragen gaat het? Als het niet mondeling kan, mag u het antwoord ook schriftelijk bezorgen.

De voormalige minister besliste om een subsidie van 1,4 miljoen euro toe te kennen aan de vzw Boeren op een Kruispunt. Het zou vooral gaan over een subsidie voor een tijdelijke personeelsversterking tot 2024. Hoeveel personeelsleden telt de vzw Boeren op een Kruispunt op dit ogenblik? Hoeveel financiële middelen zullen worden uitgetrokken voor de personeelsversterking? Over hoeveel extra voltijdequivalenten (vte's) gaat het? Hoe zullen de extra subsidies aangewend worden om de vzw Boeren op een Kruispunt toe te laten meer preventief aan het werk te gaan? Over welke projecten rond preventie gaat het?

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister, collega Vandenhove heeft de context omstandig geschetst. Het gaat er natuurlijk over dat er in januari en februari van dit jaar al dubbel zoveel aanvragen binnengekomen waren bij Boeren op een Kruispunt als in dezelfde periode vorig jaar. Ondertussen kondigden ook het Landelijk infopunt voor vrouwen (Liv) en Boeren op een Kruispunt aan om de krachten te bundelen en zo een aanspreekpunt te vormen voor problemen rond mentaal welzijn bij landbouwers. Collega Vandenhove stelde al vragen naar extra werkingsmiddelen, naar de profielen en het aantal hulpaanvragen. Ik heb nog twee bijkomende vragen.

Minister, kunt u meer toelichting geven bij de aard van de hulpvragen van de afgelopen maanden? Voor welke hulp komen landbouwers bij Boeren op een Kruispunt de laatste maanden aankloppen?

Hoe evalueert u de evoluties die binnen Boeren op een Kruispunt hebben plaatsgevonden naar aanleiding van de vorige verhoging van de werkingsmiddelen en de vraag van minister Crevits om in te zetten op toegankelijkheid en preventie? Hoe verloopt de samenwerking van Liv en Boeren op een Kruispunt in de praktijk?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dat is een zeer actueel onderwerp en thema. Ik heb gisteren als kersvers minister van Landbouw het actieplan Welbevinden mogen lanceren. Bij mijn inleiding heb ik – niet iedereen was er – wel gezegd dat ik de maatschappelijke waardering voor de land- en tuinbouwsector heel belangrijk vind. Dat is een heel grote uitdaging op zich. Als je vandaag met landbouwers spreekt, dan voel je heel vaak dat dat ook een stuk van de bijkomende stress is, de manier waarover over hun activiteiten vandaag in Vlaanderen gesproken wordt. Dat is een collectieve verantwoordelijkheid.

Daarom laat ik bij de start van dit antwoord mijn medewerker Jannes u allemaal een pin overhandigen. Deze pin staat symbool voor de actie die vanuit het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) wordt gelanceerd, een promotiecampagne die die fierheid en die trotsheid mag uitstralen onder de titel 'Jouw sympathie geeft onze boeren energie'. Als we fier en trots zijn en daar positief over spreken, dan is dat een positief element. Dat geeft een positieve vibe aan de land- en tuinbouwers die dag in, dag uit in de weer zijn voor ons voedsel van morgen. We weten allemaal dat dat in Vlaanderen op een zeer kwaliteitsvolle en duurzame manier gebeurt. Het is belangrijk om dat te benadrukken. Het klopt dat er heel wat knipperlichten afgegaan zijn de voorbije maanden en jaren rond het welbevinden.

Daarom heeft mijn voorganger, minister Crevits, een rondetafelgesprek georganiseerd met heel wat stakeholders om inderdaad in te zetten op die versterking.

Uit onderzoek van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) bleek dat minder dan de helft van de landbouwers – zeg maar – de stap zet naar, met hun problemen aan de slag wil gaan, enzovoort. 41 procent gaf aan hulp te zoeken voor problemen over het bedrijf. Dan kom je vaak uit bij andere onderliggende problemen. 24 procent durft de stap te zetten voor persoonlijke problemen. Opvallend en verontrustend is dat maar een op de drie zegt de weg naar de hulpverlening te vinden. Dat zijn belangrijke cijfers.

Ik heb gisteren ook gezegd dat de landbouwer op zich zijn eigen gereedschap is. Een landbouwer heeft natuurlijk heel wat materiaal om het land te bewerken, om te werken op de boerderij, maar 'at the end' ben je je eigen gereedschap. Als het daar niet goed mee gaat, als dat niet in orde is, dan kun je niet presteren op het land of op de boerderij. Dat is dus dat welbevinden.

Ik heb gisteren ook een aantal dingen geleerd. Als je goed luistert naar de landbouwers, dan gaat het over de rechtszekerheid. Ze willen inderdaad een duurzame toekomst. Het geeft mentale rust als je weet binnen welk kader je kunt werken en dat je vergunning uiteraard kan standhouden. Je moet luisteren naar de boeren. Je moet dat samen doen met de boeren, zeker als je vandaag de regelgeving maakt, want die is zeer complex geworden. Ze zijn niet alleen landbouwers meer, maar tegelijk ook boekhouders en zelfs vaak ook juristen die anno 2022 hun landbouwbedrijf moeten managen. Dat zijn belangrijke boodschappen.

Over de waardering heb ik het gehad. Men moet inderdaad op tijd en stond durven aan de rem te trekken. Landbouwers werken meer vanuit het principe 'de hand aan de ploeg, en de boer, hij ploegde voort'. We staan soms te weinig stil bij signalen. Daarom vind ik het ook belangrijk dat in die campagne de nodige aandacht geschonken wordt aan alle erfbetreders en alle mensen die errond hangen om met de signalen die er dan wel degelijk zijn ook aan de slag te gaan.

Er waren een aantal concrete vragen naar cijfers: Boeren op een Kruispunt, preventie, sensibilisering, voorzien van begeleiding op maat. U weet hoe ze werken. We stellen inderdaad op het terrein vast dat er in de periode januari tot mei 2022 een toename was tot 107 aanmeldingen bij de vzw. In de vergelijkbare periode vorig jaar waren er dat nog maar 81. 'Nog maar', want elke aanmelding is er in principe één te veel. We zien dus helaas een toename van 81 naar 107.

Ook de problematieken worden steeds complexer. Het gaat over een heel gamma van problemen. Zoals het in de hulpverlening vaak gebeurt, meldt men een probleem en dan komt er een heel pakket aan vragen en zorgen. Ze worden steeds complexer; dat heb ik ook gehoord en wil ik hier vandaag bevestigen. De relatie met de stikstofproblematiek zal hieraan ook niet vreemd zijn. Ongeveer een kwart van de betrokkenen gaf aan dat de rechtsonzekerheid zeker speelt.

Mijnheer Vandenhove, u vraagt naar de inzet van de middelen en wat ertegenover staat. Het gaat over een capaciteitsversterking voor Boeren op een Kruispunt. Vandaag zijn er 6,7 vte's aanwezig, aangevuld door 1,5 vte's projectmedewerkers, samen dus 8,2. Met de middelen voor 2022-2024, 1,4 miljoen euro, komen er geleidelijk 6 bij, van wie 5 adviseurs en 1 psycholoog. Volgend jaar komen er 3 adviseurs bij, het jaar nadien nog eens 2 om het team te versterken.

De vraag naar psychologische adviesverlening is een belangrijke vraag. Vandaag voelt men daar de meeste capaciteitsdruk. Men werkt met freelance psychologen die de uren psychologische ondersteuning kunnen versterken met de extra middelen.

Ik denk dat dat belangrijke antwoorden zijn op de gestelde vragen.

Er werd verwezen naar de promotiecampagne. Ik denk dat het ons aller verantwoordelijkheid is. Enerzijds is er het gevoel van de economisch-maatschappelijke waardering – zijn we als Vlaming bereid de prijs te betalen die correct is en die de landbouwer verdient? – en anderzijds is er de manier waarop we erover spreken en het delen. Tegelijk is het misschien ook wat geopolitiek ingegeven. VLAM zegt dat vandaag drie op de vier Vlamingen de landbouwer wel weten te waarderen, het wel belangrijk vinden dat er in Vlaanderen een sterke land- en tuinbouwsector is die instaat voor onze eigen voedselvoorziening. Dat is dus een positief cijfer. Ik kan jullie dus enkel oproepen om de campagne te steunen. Wij zijn allemaal ambassadeurs van die mooie en belangrijke sterke landbouwsector in Vlaanderen.

Collega Nachtergaele, Liv wordt geïntegreerd en in 2022 samengesmolten met Boeren op een Kruispunt. Het is een belangrijke evolutie om zo nog sterker voor de dag te komen voor onze land- en tuinbouwsector.

Tot daar mijn antwoorden.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoorden.

Het is inderdaad positief dat de andere vzw – het ging over de vraag die collega Nachtergaele heeft gesteld – nauwer gaat samenwerken en zelfs gaat samensmelten.

Ik heb nog een vraag. Ik heb het ook al een paar keer gezegd, maar ik denk dat iedereen die een psychologisch probleem heeft, moet worden geholpen, of hij nu landbouwer is of iets anders. Er wordt dus gekozen voor een aparte aanpak door het subsidiëren van deze specifieke vzw. Een andere mogelijkheid zou natuurlijk zijn dat er aan de sector effectief zou worden gevraagd om specifiek aandacht te besteden aan landbouwers, in plaats van dat de subsidies zouden gaan naar één bepaalde vzw. Het zou dan eerder gaan over welzijn waar aandacht wordt gevraagd voor landbouwers, die er trouwens sowieso terechtkunnen. Het is een keuze, een beleidskeuze, die wordt gemaakt. Zult u die keuze blijven maken of denkt u meer in de richting van een integrale aanpak voor alle beroepscategorieën in plaats van specifiek voor landbouwers?

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Eerst en vooral vind ik het een goede zaak dat het actieplan Welbevinden gisteren is gelanceerd. Ik wil mijn appreciatie daarvoor uitspreken. Het is een werk van lange adem geweest. Ik wil u bedanken voor de pin die u ons gegeven hebt, maar ik denk dat het nog belangrijker is dat we hier in de commissie ook eens op een degelijke manier van gedachten kunnen wisselen over dat actieplan. We hebben hier heel wat vragen gesteld, ook collega Schauvliege, in het verleden; dus ik denk dat het wel wat aandacht verdient.

Ik heb er eens een eerste blik op geworpen na de communicatie van gisterenavond. Ik zie heel veel engagementen, en ik denk ook dat die in de goede richting zitten. Maar ik blijf zowat op mijn honger zitten naar concrete acties. Ik hoop dat u mij misschien kunt vertellen dat er al concrete acties in voorbereiding zijn, maar ik zou toch ook de suggestie willen doen hier in de commissie – misschien in de regeling der werkzaamheden – dat we eens kijken hoe we verder en dieper kunnen ingaan op die problematiek, door een specifieke vergadering daaromtrent of concrete vragen rond het actieplan.

De voorzitter: We gaan daar straks op in tijdens de regeling van de werkzaamheden. Dank u wel, collega.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Wij hebben hier al vaak over Boeren op een Kruispunt gediscussieerd en gepraat. Ze zijn hier ook al geweest om een toelichting te geven. Ik denk dat vandaag meer dan ooit bewezen is dat de bijkomende middelen die zijn vrijgemaakt, ook wel echt nodig zijn en dat er altijd nog meer middelen nodig zullen zijn, zeker in deze tijden.

Ik heb drie bijkomende vragen. Ten eerste, de middelen waren ook specifiek voorzien voor die psychologische begeleiding. Ik heb begrepen dat men ook heel veel samenwerkt met freelance psychologen. Mijn vraag is daar: lukt dat op die manier? Vindt men daar voldoende psychologen? Want ik hoor, zie en lees natuurlijk ook wel dat de wachtlijsten bij de psychologen ook heel lang zijn en dat het ook heel moeilijk is om daar binnen te geraken. Dat is een eerste vraag.

Mijn tweede vraag gaat specifiek over stikstof. U hebt terecht verwezen naar het feit dat dit opnieuw bijkomende onzekerheid geeft. Ik vroeg mij daar af hoe de samenwerking verloopt tussen Boeren op een Kruispunt en de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), maar ook bijvoorbeeld met het steunpunt Stikstof bij het departement Landbouw. Zij krijgen heel veel landbouwers over de vloer die bellen, die verontrust zijn. Is daar voldoende doorstroming? Is daar doorverwijzing? Is daar een samenwerking? Ik denk dat dat heel belangrijk is. Geen enkel probleem als u daar niet direct een antwoord op kunt geven, maar ik zou daar toch willen aandringen dat u bij die twee cellen zeker ook nog eens de aandacht vestigt op Boeren op een Kruispunt en op het feit dat daarnaar verwezen kan worden.

En dan drie, specifiek over het actieplan dat gisteren is voorgesteld: is daar een extra, apart budget voorzien voor dat actieplan? Is er ook een soort meting of opvolging voorzien zodat, als het nodig zou zijn, er ook kan worden bijgestuurd op het moment dat we zien dat het actieplan misschien onvoldoende resultaten oplevert? Is daar een soort meting of opvolging voorzien?

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): We hebben het inderdaad al vaak gehad over het welzijn van onze landbouwers en ook over Boeren op een Kruispunt. Natuurlijk steunen wij het feit dat men meer middelen ter beschikking stelt om aan die directe nood die er is, toch ergens tegemoet te komen.

Bedankt ook voor de pin, maar ik denk dat sympathie natuurlijk niet volstaat. Wij zijn hier om te proberen na te denken over hoe we onze boeren beter kunnen steunen in dat verband. Ik heb het actieplan, eerlijk gezegd, nog niet kunnen bekijken, maar vorige week hadden we de Week van de Korte Keten, en de studie van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) heeft een zevental stressfactoren naar voren gebracht die leiden tot verlaagd welzijn bij onze boeren. Er zijn toch een aantal van die stressfactoren die aangepakt kunnen worden door onze boeren eigenlijk te helpen met die nieuwe verdienmodellen waar de korte keten er een van is. Dat gaat natuurlijk over het financiële, de positie in de keten die men ervaart als zeer negatief. Ook de volatiele prijzen die men krijgt, waardoor men eigenlijk niet weet of men een echt inkomen zal kunnen krijgen uit het werk. En ten derde – daar gaat die pin ook over – de appreciatie die men krijgt, de voldoening die men krijgt voor zijn werk, en het gevoel gerespecteerd te worden voor de arbeid die men levert en de producten die men produceert.

Ik vind het natuurlijk goed en noodzakelijk dat we die curatieve middelen geven om de boeren direct te steunen, maar we moeten hier echt ook het debat kunnen voeren van hoe we nu ten gronde de positie van onze boeren kunnen versterken zodanig dat die welzijnsproblematiek ten gronde ook een stuk kan worden aangepakt. Wij hebben het vorige week in de plenaire ook al gehad over die korte keten

op basis van een vraag van collega Coel. Ik doe nog eens een oproep om daar toch ook middelen voor te voorzien. Ik weet niet of u daar al iets over kunt zeggen. Maar in elk geval doe ik nogmaals een oproep om toch te proberen om in de toekomst voor die nieuwe verdienmodellen voldoende middelen en ondersteuning te voorzien zodat daar een uitkomst is voor een aantal van onze boeren.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel voor de vele bijvragen. Het onderstreept voor mij het belang van het thema waarover we het vandaag hebben.

De psychologen komen inderdaad uit de reguliere sector. Uit contacten die we hebben met Boeren op een Kruispunt, blijkt dat die pool wel voldoende sterk zou zijn om de groei in capaciteit die noodzakelijk is, te kunnen maken.

U hebt inderdaad een goede suggestie gedaan om in het steunpunt ook samen te werken met de transitiemanager.

Wat de middelen betreft, is 1,4 miljoen euro al iets extra wat op tafel moet worden gelegd. Het zullen ILVO en het departement zijn die alles zullen opvolgen en monitoren. We moeten bekijken of we op de suggestie kunnen ingaan om wat meer toelichting te krijgen bij het concrete plan dat drie sporen heeft om de drempel te verlagen. We zullen allemaal wel voor een deel erkennen dat de landbouwers binnenvetters zijn en misschien trager dan de gemiddelde Vlaming de stap zetten. De vaardigheden moeten worden versterkt.

Collega Steenwegen wees ook op stressfactoren. Het is een derde spoor waarop we moeten blijven inzetten en werken. Ik deel wel uw mening dat het verdienmodel in de toekomst anders zou kunnen zijn dan het vandaag is. Ik wik mijn woorden, maar ik denk dat we allebei wel wat kritische punten kennen. Ze worden ook door hun omgeving gestuwd en we moeten ook durven te kijken naar een ander model. We moeten de nodige steun en begeleiding voorzien. Kostenefficiëntie en innovatie: het is al vaak gezegd, maar we zullen het moeten blijven herhalen. De korte keten komt zo dadelijk nog aan bod.

Wat de hulpverlening betreft, werd gisteren nog een mooi voorbeeld gegeven van het Geïntegreerd Breed Onthaal, wat men kent als men lokaal actief is. Het gaat over mensen die hulp nodig hebben. Rond Turnhout in de Kempen hebben een aantal gemeenten de handen in elkaar geslagen. Het is een gebied met achthonderd landbouwbedrijven en men stelde vast dat het veel langer duurde vooraleer die groep de stap zet. De lokale overheden en de OCMW's slaan de handen in elkaar. Het gaat ook veel breder. Domus Medica heeft er zich achter geschaard om het project te steunen. Het zijn allemaal positieve signalen dat het in de samenleving breed wordt gedragen om de groep de steun te geven die nodig is.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Ik dank u voor het antwoord. Voor mij volstaat het.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Misschien nog een korte slotbemerking. De collega van Groen had het over de stressfactoren. Wat die stressfactoren bindt, is de rol van de overheid. We spelen een cruciale rol. Het gaat vooral over een rechtszeker kader creëren, maar ik heb begrepen dat we daar deze namiddag nog eens over gaan debatteren. Ik denk dat iedereen het belang beseft van rechtszekerheid voor de sector.

Ik dank u voor uw engagement ter zake.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Steenwegen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over ondersteuning voor coöperaties in de korte keten
– 3001 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de nood aan voedselgeletterdheid
– 3015 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Collega's, minister, vorige week was het opnieuw de week van de korte keten. Samenwerkingsverbanden kunnen zorgen voor opschaling zonder dat dit voor extra druk zorgt bij de individuele landbouwer. Daarnaast verhogen coöperaties het professionalisme en zetten de meeste coöperaties ook in op marketing en op het verhogen van de toegankelijkheid voor consumenten. Coöperaties kunnen zo helpen het welzijn van de landbouwer te verhogen. Maar de huidige regeling om coöperaties in de landbouw te ondersteunen via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF), is volledig gericht op klassieke coöperaties die werken binnen een verticale kolom van gelijkaardige land- of tuinbouwproducten. Er worden eisen gesteld die niet in overeenstemming zijn met sommige nieuwe vormen van samenwerking.

Zo'n nieuwere coöperatie bestaat bijvoorbeeld niet enkel uit landbouwers zelf, maar uit landbouwers aangevuld met andere betrokkenen zoals hub-verantwoordelijken en sympathisanten en consumenten. Hierdoor komen deze coöperaties bijna nooit in aanmerking voor steun van onder andere het VLIF. De oproep 'VLIF innovatie' richt zich uitsluitend tot landbouwers of een groep van landbouwers. Voor de oproep 'VLIF agrovoeding' is het wel mogelijk dat een groep van verwerkers en/of landbouwers een aanvraag indient. Maar ook hier moet wel minstens de helft van de vennoten landbouwer of verwerker zijn en moet meer dan de helft van het stemrecht in hun handen zijn.

Met deze vereisten blijven sommige nieuwe vormen van coöperaties uitgesloten van steun.

Minister, hoe kijkt u naar coöperaties in de korte keten waar zowel landbouwers als sympathisanten deel van uitmaken? Zijn dit nog landbouwcoöperaties?

Als antwoord op een eerdere schriftelijke vraag van mij gaf minister Crevits destijds aan dat er in het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) een nieuwe samenwerkingsmaatregel geïntroduceerd zal worden. Hoe zult u ervoor zorgen dat zo veel mogelijk relevante organisaties en coöperaties aan de voorwaarden hiervan zullen voldoen?

In diezelfde schriftelijke vraag antwoordde de minister dat de administratie aan het werken is op het opschalen van de korteketenverkoop. Het is misschien een achterhaalde vraag omdat het vorige week naar aanleiding van de week van de korte keten aan bod is gekomen, maar ik wil toch nog eens de vraag naar de budgetten en de stand van zaken stellen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Collega's, voorzitter, minister, ik heb inderdaad een vraag naar aanleiding van een uitspraak van uw voorgangster. Niemand kon weten dat het allemaal zo snel zou gaan. Het gaat over een aantal uitspraken die

toenmalig minister Crevits heeft gedaan naar aanleiding van de week van de korte keten waarin ze het woord 'voedselgeletterdheid' heeft gelanceerd. We moeten proberen een groot gedeelte van de bevolking te interesseren en te sensibiliseren voor de korte keten.

Minister, ik heb een aantal vragen naar aanleiding van de uitspraken van de vorige minister die ook aansluiten bij de vragen van de collega van Groen.

Deelt u de ambitie van uw voorganger om tegen 2027 duizend extra boeren aan te trekken binnen de korte keten? Ik neem aan dat het zo is.

Welke concrete maatregelen zult u nemen om die ambitie waar te maken?

Op welke manier wilt u de voedselgeletterdheid van de consument verbeteren? Zal dat gebeuren via het onderwijs, wat ook uitgesproken is door de minister? In welke mate staat de minister van Onderwijs hier achter? Welke initiatieven zullen er eventueel worden genomen om hieraan tegemoet te komen in het onderwijs in het algemeen maar zeker in het landbouwonderwijs in het bijzonder? Ook daar zullen mensen die een beroep in de landbouw kiezen, moeten worden aangezet om de korte keten als iets belangrijks te beschouwen.

Overweegt u om ook de lokale besturen en socio-culturele verenigingen te betrekken om zo consumenten te overtuigen van het belang van de korte keten?

Hoe gaan we landbouwers overtuigen van het belang van de korte keten?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, wie op werkbezoek geweest is bij Agropolis in het mooie Kinrooi zal ongetwijfeld nog weten dat ik zelf believer en voorstander ben van de coöperatieve gedachte, ook in de landbouw. We kennen het mooie voorbeeld van de Machine Coöperatie van Agropolis. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat we in het recente verleden tegen een aantal beperkingen zijn aangelopen wat betreft de VLIF-steun. Ik deel die gedachte wel. In het kader van de projectoproep van het GLB tot samenwerking stellen we de aanwezigheid van landbouwers altijd voorop, maar zowel de formele als informele vormen van samenwerking kunnen worden ondersteund via een samenwerkingsovereenkomst. Dat moet niet in de juridisch-vennootschappelijke context gebeiteld worden, maar er moet wel een samenwerkingsovereenkomst zijn om samenwerkingsprojecten in de korte keten – waar u naar verwees en vroeg – ook mogelijk te maken, nauw in samenwerking met de landbouwers.

Er is verwezen naar de doelstelling die vorige week aan bod kwam tijdens de plenaire vergadering en de actuele vragen. Het is inderdaad de ambitie om voor dat deel van het verdienmodel een op de vijf landbouwers aan te zetten om de komende vijf jaar te evolueren naar een professionalisering van de korte keten. Dat is een goede ambitie om verschillende redenen. Het is een win-winsituatie voor de landbouwer en voor de bevolking. Men kan dan lokaal kopen. Ik ben alvast een believer en overtuigd van de meerwaarde ervan als een onderdeel binnen de bedrijfsvoering van het landbouwbedrijf. De maatschappelijke waardering kan worden versterkt.

Er was de visienota, het budget van 9,5 miljoen euro en het overleg rond de tafel met korteketenactoren. Daar zijn verschillende knelpunten aan bod gekomen. Er is gevraagd naar een duidelijker kader en om de bestaande en toekomstige korteketenlandbouwers te ondersteunen en te helpen bij hun professionalisering.

Verder wordt ook de consument benaderd en zal via het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) ingezet worden op de promotie van onze korteketenlandbouwers. Daarvoor wordt de website https://www.rechtvanbijdeboer.be herwerkt.

Met de interventie 'Opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie op een landbouwbedrijf' beogen we een forfaitaire steun voor bedrijven die van verdienmodel willen veranderen.

Het belang van lokale producten bij lokale besturen en organisaties blijft aan aandacht winnen. Het aantal steden en gemeenten dat samen met VLAM inzet – ook de Vereniging van Vlaamse provincies (VVP) speelt daarbij een rol – op de korte keten brengt dit onder de aandacht. De lokale productie en de waardering ervoor zijn actueler dan ooit. De verkoop van lokale producten op de hoeve zit in de lift. We moeten die kaart volop trekken.

Ten slotte, collega Vandenhove, had u een vraag over de voedselgeletterdheid. Minister Crevits heeft ernaar verwezen dat deze belangrijk is. Het gaat hier niet enkel over de juiste kennis en vaardigheden zodat we gezonder gaan eten, maar ook over de perceptie en onze visie op voedsel. We hadden een heel maatschappelijk debat over voedselinformatie en -verspilling; we moeten dat in een zo vroeg mogelijk stadium in het onderwijs opnemen.

Ik verwijs naar een aantal specifieke projecten. VLAM lanceerde in de tweede en derde graad van het basisonderwijs het project watkomteropjebord.be. De leerlingen gaan op ontdekkingstocht naar lokale en seizoensgebonden voeding.

Voor enkele producten gaat VLAM nog een stap verder. Zo krijgen aardappeltelers materiaal en gadgets als ze scholen ontvangen en de zuivelsector binnen VLAM heeft een ruim ambassadeursnetwerk opgezet. VLAM richt zich ook naar horecaonderwijs. Ouders, opvoeders en gezondheidsprofessionals worden ondersteund. Het is een heel pakket aan maatregelen rond voedselgeletterdheid, rond ons bewustzijn van het belang van gezond voedsel. We leren op de juiste manier omgaan met de maatschappelijke context rond ons voedsel en de informatie erover. Het kan niet genoeg worden benadrukt hoe belangrijk het is om dit zo vroeg mogelijk bij onze jongeren te introduceren.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Ook in de nieuwe coöperaties is het belangrijk dat voldoende landbouwers deelnemen. Dat blijft natuurlijk de basis, want zij moeten zorgen voor de producten. Het is wel zo dat, als men deel gaat uitmaken van zo'n coöperatie, er altijd een bijdrage wordt gevraagd en hoewel die bijdrage niet altijd zo hoog is, blijft het voor veel landbouwers toch een drempel die ze moeten overwinnen.

In Wallonië worden landbouwers aangemoedigd om zelf actief deel te worden van een coöperatie die inzet op de verwerking en commercialisatie van landbouwproducten. Wanneer landbouwers aandelen kopen in zo'n coöperatie, kunnen ze daar tot 2000 euro van terugkrijgen als subsidie. Dat is een hefboom voor de Waalse korteketencoöperaties.

Mijn vraag is: hoe kijkt u daarnaar? Is het niet mogelijk om ook in Vlaanderen zo'n subsidieregeling in te voeren? Zo kan de financiële drempel voor de landbouwers, die we er toch in willen betrekken, een stuk worden verlaagd.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Ik had nog een vraag in verband met het sensibiliseren van de consumenten.

Uw voorgangster heeft een aantal keren gesuggereerd dat er echt een soort rondetafel of conferentie zou komen rond consumenten, en eigenlijk heel de keten, om in die richting te gaan. Ik had begrepen dat dat naar het einde van de legislatuur zou zijn.

In welke mate bent u van plan om dat initiatief te ontplooien? In welke periode zou dat eventueel plaatsvinden?

Het is goed om tijdens de week van de korte keten een oproep te doen, die ik alleen maar kan ondersteunen, maar ik denk dat het belangrijk is dat er in heel de keten een lijn wordt getrokken, gaande van de landbouwer tot de verkoop in de winkel of aan de consument.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Ik wilde mijn suggestie van vorige week tijdens de plenaire even herhalen: we moeten werken op de vraagzijde en het aanbod niet kunstmatig proberen te vergroten, als er eigenlijk onvoldoende vraag naar is. Dat kan deels door de particulier, de consument, te enthousiasmeren voor de korte keten, maar ik denk dat we daar als overheden ook een duw in de rug kunnen geven. Dat kan bijvoorbeeld door samenwerkingsverbanden op te zetten tussen buurtscholen en de lokale boer of met rusthuizen die door OCMW's worden uitgebaat en dergelijke.

Vorige week was dat in de slotrepliek, maar hier heb ik de kans om ook uw mening eens te vragen, minister.

Ziet u kansen om dergelijke samenwerkingsverbanden te stimuleren vanuit Vlaanderen?

Misschien is het ook nuttig dat we de visienota of het strategisch plan dat daaruit zal voortvloeien hier in de commissie eens ten gronde bespreken, los van de ad-hocvragen om uitleg die aan bod zijn gekomen. Maar dat is eerder voor de regeling der werkzaamheden.

De voorzitter: De suggestie wordt ook meegenomen naar de regeling van de werkzaamheden.

Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Wat uw laatste vraagt betreft, durf ik ook te verwijzen naar de oproep tot samenwerking in het kader van het GLB. Ik denk dat daarin een antwoord kan worden gevonden.

Collega Steenwegen verwees naar Wallonië, ik begrijp dat er ook in Vlaanderen steun kan zijn voor producentenorganisaties.

De voedseltop is gepland voor het najaar.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Ik denk dat de tweede vraag wat samenhangt met mijn eerste vraag. Bepaalde vormen van coöperaties hebben het moeilijk om steun te vinden. Los van het concrete voorbeeld denk ik dat het toch belangrijk is om te zeggen dat er wel steun is voor coöperaties, maar dat er een aantal coöperaties zijn die die steun vandaag niet kunnen krijgen. Nochtans zijn ze net actief in de korte keten en proberen ze de samenwerkingen die zo belangrijk zijn op te zetten tussen de verschillende actoren.

Ik heb het een vorige keer ook al gezegd dat we bijvoorbeeld zien dat de coöperaties heel sterk gericht zijn op de verticale kolom, rond een product. In de korte keten krijgt men daarentegen samenwerkingen van boeren die een diversiteit aan producten proberen te leveren in een regio. Ook die vormen van coöperaties vallen eigenlijk uit de boot.

Ik denk dat het belangrijk is om samen te kijken hoe we de scope kunnen verruimen, zodat de nieuwe vormen ook kunnen gebruikmaken van de steun van het VLIF of van andere steun, om net dat steuntje te krijgen vanuit het Vlaamse Gewest en meer kansen te krijgen.

Ik onthoud uit uw antwoord vooral dat samenwerkingsverbanden via het GLB minder strikt zullen zijn, in de zin dat de precieze vorm minder strikt is en dat de idee erachter is om de andere vormen ook kansen te geven. Dat vind ik zeer positief en we volgen het samen verder op.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Bedankt voor de antwoorden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.